

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

عنوان و نام پدیدآور برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت (سطح کلان) / سیدرضا فاطمی امین [و ... همکاران].

مشخصات نشر تهران: جهاد دانشگاهی، واحد شهید بهشتی، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری ۶۰۸ص: جدول، نمودار.

شابک ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۹-۰۴۰-۹: ۱۲۰۰۰۰ریال

وضعیت فهرست نویسی فیبا

موضوع ایران. وزارت صنعت، معدن و تجارت

موضوع برنامه‌ریزی استراتژیک -- ایران

موضوع طرح‌های توسعه صنعتی -- ایران

شناسه افزوده فاطمی امین، سیدرضا، ۱۳۵۳ -

شناسه اثر جهاد دانشگاهی، واحد شهید بهشتی

رده بندی کتب ۱۳۹۲ ب ۲۸/۴۴ / HD۳۰

رده بندی دیویی ۶۵۸

شماره کتابشناسی ملی ۳۱۷۶۶

عنوان: برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت (سطح کلان)

مولفین: سید رضا فاطمی امین و همکاران

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۲

انتشارات: جهاد دانشگاهی، واحد شهید بهشتی

شمارگان: ۵۰۰۰ جلد

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۷۹-۰۴۰-۹

نشانی: تهران، اوین، دانشگاه شهید بهشتی، جهاد دانشگاهی، واحد شهید بهشتی - صندوق پستی ۳۷۱-۱۹۸۵۳

تلفن: ۲۲۴۳۱۹۳۳ نمابر: ۲۲۴۳۱۹۳۸

پست الکترونیکی: manager@idsb.ac.ir فروش اینترنتی: www.bsmt.ir

تقدیر و تقدیم

طراحی پروژه راهبردی صنعت، معدن و تجارت با حمایت‌ها و همکاری‌های افراد زیادی میسر شده است. نخست باید آقای مهدی غضنفری، وزیر محترم صنعت، معدن و تجارت؛ آقای مسعود موحدی، قائم مقام محترم وزیر و آقای سید علی رضا شجاعی، معاون محترم برنامه‌ریزی به خاطر حمایت از اجرای این پروژه تشکر کنم.

در پروژه طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، بیش از صد کارشناس همکاری داشته و از دیدگاه‌های صدها صاحب‌نظر بهره گرفته شده است. کنام‌های آن‌ها شایسته تقدیر است؛ در این پروژه، نقش آقای سید مهدی نیازی، آقای سعید ابراهیم، خانم مرتضایی و آقای علی‌رضا قلی‌زاده برجسته‌تر بوده، که به طور ویژه از آن‌ها تشکر می‌کنم.

در نهایت باید از عزیزانی که در انجام این پروژه از وقت و جان خود به آن‌ها کم گذاشته‌ام، به‌ویژه مادر، همسر و فرزندانم، عذرخواهی کرده و به خاطر صبرشان، از ایشان تشکر کنم.

سهم خودم از این کار ناقابل را تقدیم به «حکومت کریمه بیه‌الله لایق» (عج) می‌کنم؛ امید دارم که عملی صالح محسوب و پذیرفته شود.

سید رضا فاطمی امین، مجری طراحی و تدوین برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت

فهرست اجمالی

۲۹	فصل اول: محدوده
۳۵	فصل دوم: وضعیت
۱۹۳	فصل سوم: اهداف
۲۲۷	فصل چهارم: ابزارها
۳۲۵	فصل پنجم: ساز و کار
۳۴۵	فصل ششم: پایش
۳۵۱	فصل هفتم: قوانین و تعاریف
۳۶۳	پیوست اول: گزارش طراحی اجرایی برنامه
۳۶۹	پیوست دوم: روش پژوهش
۳۹۹	پیوست سوم: اولویتهای تولید؛ اولویتهای صادرات، ضرورتهای واردات
۴۱۹	پیوست چهارم: بررسی تطبیقی
۵۱۱	پیوست پنجم: پرسشهای متداول
۵۴۱	پیوست ششم: صداقت در بازار اسلامی
۵۴۷	پیوست هفتم: چکیده برنامه راهبردی

۱۷	راهنمای مطالعه
۲۴	سراغاز
۲۶	پیشگفتار
۲۹	محدوده
۳۵	وضعیت
۳۷	۲ شاخص‌های کلان
۳۷	۱-۲ حساب‌های ملی
۳۸	۱-۱-۲ تولید ناخالص داخلی
۴۹	۱-۱-۲ تولید ناخالص داخلی به تفکیک انواع مخارج
۵۲	۱-۲ تولید ناخالص داخلی به تفکیک رشته فعالیت‌ها
۵۷	۱-۱-۲ تولید ناخالص داخلی در کشور به تفکیک استان‌ها
۵۹	۲-۱-۲ بهره‌وری
۶۴	۳-۱-۲ منابع ثروت
۶۶	۴-۱-۲ رقابت‌پذیری جهانی
۷۰	۵-۱-۲ محیط کسب و کار
۷۲	۲-۲ محصولات
۷۲	۱-۲-۲ مقادیر تولید کالاهاى صنعتی
۷۶	۲-۲-۲ مبلغ کالاهاى صنعتی
۸۱	۳-۲-۲ کیفیت
۸۴	۴-۲-۲ قیمت
۹۰	۵-۲-۲ بازار
۹۲	۳-۲ جریان کالا
۹۲	۱-۳-۲ عملکرد لجستیکی
۹۵	۲-۳-۲ هزینه‌های لجستیکی
۹۶	۳-۳-۲ حمل بار
۹۷	۴-۳-۲ توزیع کالا
۹۹	۴-۲ جریان مالی
۹۹	۱-۴-۲ نقدینگی

- ۱۰۱ ۲-۴-۲- بازارهای مالی
- ۱۰۱ ۲-۴-۳- تسهیلات بانکی
- ۱۰۳ ۲-۴-۴- بازار سرمایه
- ۱۰۴ ۲-۵- فناوری
- ۱۰۴ ۲-۵-۱- آمادگی فناوری و نوآوری
- ۱۰۵ ۲-۵-۲- سطح فناوری به تفکیک رشته فعالیت‌ها
- ۱۱۰ ۲-۵-۳- تحقیق و توسعه
- ۱۱۱ ۲-۶- منابع انسانی
- ۱۱۱ ۱-۶-۱- ترکیب نیروی کار
- ۱۱۶ ۱-۶-۲- بیکاری
- ۱۱۹ ۲-۳- کیفیت نیروی کار و بازار کار
- ۱۲۰ ۲-۶-۲- بهره‌وری نیروی کار
- ۱۲۱ ۲-۶-۵- کیفیت زندگی کاری
- ۱۲۳ ۲-۷- منابع فیزیکی
- ۱۲۳ ۲-۷-۱- موجودی و ترکیب سرانه
- ۱۲۵ ۲-۷-۲- کارگاه‌ها
- ۱۲۹ ۲-۷-۳- پروژه‌های سرمایه‌گذاری
- ۱۳۰ ۲-۷-۴- سرمایه‌گذاری خارجی
- ۱۳۴ ۲-۷-۵- شهرک‌ها و نواحی صنعتی
- ۱۳۴ ۲-۷-۶- زیرساخت‌های حمل و نقل
- ۱۳۸ ۲-۸- منابع طبیعی
- ۱۳۸ ۲-۸-۱- آب
- ۱۳۹ ۲-۸-۲- معدن
- ۱۴۱ ۲-۸-۳- ذخایر هیدروکربوری
- ۱۴۳ ۲-۸-۴- زمین
- ۱۴۸ ۲-۹- تجارت بین‌المللی
- ۱۴۹ ۲-۹-۱- تجارت بین‌المللی کالا
- ۱۶۴ ۲-۹-۲- تجارت بین‌المللی خدمات
- ۱۶۷ ۲-۱۰- خانوار
- ۱۶۷ ۲-۱۰-۱- جمعیت
- ۱۷۱ ۲-۱۰-۲- هزینه و درآمد

۱۷۳	۲-۱۰-۳ توزیع درآمد
۱۷۶	۱۱-۲ بنگاه‌ها
۱۷۶	۲-۱۱-۱ پایداری بنگاه‌ها
۱۷۷	۲-۱۱-۲ ترکیب اندازه و تعداد بنگاه‌ها
۱۸۱	۲-۱۱-۳ تمرکز بنگاه‌ها
۱۸۲	۲-۱۱-۴ فساد بنگاهی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی و راهبری شرکتی در بنگاه‌ها
۱۸۳	۲-۱۱-۵ اصناف
۱۸۴	۲-۱۲ مالیه عمومی
۱۸۷	۲-۱۳ جایگاه ایران در منطقه
۱۹۰	۱۲-۱ مع‌بندی
۱۹۳	اهداف
۱۹۵	۳-۱ ارزش‌های و اهداف و خط‌مشی‌های بالادستی بخش صنعت، معدن و تجارت
۱۹۶	۳-۱-۱ حفظ استقلال کشور
۱۹۷	۳-۱-۲ افزایش پایداری
۱۹۷	۳-۱-۳ افزایش بهره‌وری
۱۹۸	۳-۱-۴ افزایش خودسازمانی
۱۹۸	۳-۱-۵ برقراری توازن در توزیع ریسک و منابع
۱۹۹	۳-۱-۶ برقراری تناسب بین سود و مخاطره
۱۹۹	۳-۱-۷ کاهش فساد
۲۰۰	۳-۱-۸ کاهش اقتصاد غیر رسمی
۲۰۰	۳-۱-۹ حفظ حقوق انسانی
۲۰۱	۳-۲ چشم‌انداز؛ تصویر مورد انتظار در سال ۱۴۰۴
۲۰۲	۳-۳ مقاصد؛ بهترین نتایج قابل دستیابی در راستای چشم‌انداز صنعت معدن و تجارت
۲۰۳	۳-۳-۱ مسیر آینده؛ گام‌ها
۲۰۳	۳-۳-۲ مقاصد کلان
۲۰۹	۳-۳-۳ رتبه‌های بین‌المللی
۲۱۱	۳-۳-۴ اولویت‌های تولید؛ اولویت‌های صادرات، ضرورت‌های واردات
۲۱۵	۳-۳-۵ تولید و اشتغال به تفکیک رشته فعالیت‌ها
۲۲۱	۳-۳-۶ مقادیر تولید
۲۲۴	۳-۴ ارزش‌های خروجی؛ الزامات دستیابی به مقاصد صنعت، معدن و تجارت
۲۲۴	۳-۴-۱ مسئولیت‌های سایر بخش‌ها

- ۲۲۴ ۳-۴-۲ منابع مالی
- ۲۲۵ ۳-۴-۳ قوانین و مقررات
- ۲۲۷ راهبردها
- ۲۲۹ ۴-۱ راهبردهای میانی؛ مسیرهای دستیابی به اهداف
- ۲۳۱ ۴-۱-۱ اصلاح مصارف
- ۲۳۲ ۴-۱-۲ ایجاد و تکمیل کارگاه‌ها
- ۲۳۴ ۴-۱-۳ تنظیم موجودی کالا؛ ذخیره‌سازی کالاها
- ۲۳۶ ۴-۱-۴ گسترش پژوهش و نوآوری
- ۲۳۸ ۴-۱-۵ افزایش تطابق شغل و شاغل
- ۲۳۹ ۴-۱-۶ ارتقای توانمندی بنگاه‌ها
- ۲۴۱ ۴-۱-۷ گسترش همکاری بین بنگاه‌ها
- ۲۴۴ ۴-۱-۸ اصلاح ساختار بنگاه‌ها
- ۲۴۷ ۴-۱-۹ اصلاح حکیت بنگاه‌ها
- ۲۴۷ ۴-۱-۱۰ تقویت نماها
- ۲۴۹ ۴-۱-۱۱ اصلاح روش، تسویه و زمان پرداخت
- ۲۵۰ ۴-۱-۱۲ اصلاح روش تأمین مالی
- ۲۵۴ ۴-۱-۱۳ تسهیل ضمانت
- ۲۵۶ ۴-۱-۱۴ ایجاد و تکمیل مسیرها و پدیده‌ها
- ۲۵۹ ۴-۱-۱۵ گسترش همکاری‌های بین‌المللی
- ۲۶۰ ۴-۲ راهبردهای نهایی؛ راهبردهای حاکمیت برای مدیریت بخش صنعت، معدن و تجارت
- ۲۶۱ ۴-۲-۱ راهبردهای مستقیم
- ۲۶۴ ۴-۲-۲ راهبردهای غیرمستقیم - متغیرهای راهبردی
- ۲۶۴ ۴-۲-۲-۱ تولید و انتشار اطلاعات
- ۲۶۷ ۴-۲-۲-۲ تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات
- ۲۷۰ ۴-۲-۲-۳ تنظیم مالیات
- ۲۷۴ ۴-۲-۲-۴ تخصیص منابع حاکمیتی
- ۲۷۶ ۴-۲-۳ راهبردهای غیرمستقیم - زیرساخت‌های نرم
- ۲۷۷ ۴-۲-۳-۱ راه‌اندازی سامانه محصولات
- ۲۷۹ ۴-۲-۳-۲ راه‌اندازی سامانه اطلاعات زنجیره تأمین
- ۲۸۰ ۴-۲-۳-۳ ارتقای سامانه مبادله محصولات واسطه‌ای
- ۲۸۰ ۴-۲-۳-۴ ارتقای سامانه اوراق بهادار

- ۲۸۱ ۵-۳-۲-۴ راه‌اندازی سامانه خدمات مالی و بیمه
- ۲۸۲ ۶-۳-۲-۴ راه‌اندازی سامانه مشاغل
- ۲۸۴ ۷-۳-۲-۴ راه‌اندازی سامانه فناوری
- ۲۸۵ ۸-۳-۲-۴ راه‌اندازی سامانه سرمایه‌گذاری
- ۲۸۶ ۹-۳-۲-۴ راه‌اندازی سامانه تجارت خارجی
- ۲۸۶ ۳-۴ ارتباط بین اهداف، راهبردها و خط‌مشی‌ها
- ۲۸۶ ۱-۳-۴ ترکیب راهبردها
- ۲۹۱ ۲-۳-۴ دستیابی به اهداف
- ۲۹۱ ۱-۲-۳-۴ جایگاه بین‌المللی
- ۲۹۲ ۲-۲-۳-۴ امکان زندگی مطلوب
- ۲۹۲ ۳-۲-۳-۴ تولید
- ۲۹۴ ۴-۲-۳-۴ محصول؛ تورم
- ۲۹۶ ۱-۲-۳-۴ کیفیت حصول
- ۲۹۷ ۶-۲-۳-۴ صادرات و واردات
- ۲۹۸ ۷-۲-۳-۴ کیفیت زندگی
- ۳۰۰ ۸-۲-۳-۴ توزیع در
- ۳۰۱ ۹-۲-۳-۴ اشتغال
- ۳۰۲ ۱۰-۲-۳-۴ حجم و توزیع نقدینگی
- ۳۰۳ ۳-۳-۴ رعایت خط‌مشی‌ها
- ۳۰۶ ۱-۳-۳-۴ حفظ استقلال کشور
- ۳۰۶ ۲-۳-۳-۴ افزایش پایداری
- ۳۰۸ ۳-۳-۳-۴ افزایش بهره‌وری
- ۳۱۰ ۴-۳-۳-۴ افزایش خودسازماندهی
- ۳۱۱ ۵-۳-۳-۴ برقراری توازن در توزیع فرصت‌ها و منابع
- ۳۱۲ ۶-۳-۳-۴ برقراری تناسب سود و مخاطره
- ۳۱۳ ۷-۳-۳-۴ کاهش فساد
- ۳۱۵ ۸-۳-۳-۴ کاهش اقتصاد غیر رسمی
- ۳۱۶ ۹-۳-۳-۴ حفظ حقوق انسانی
- ۳۱۷ ۴-۴ محیط کسب‌وکار، راهبردها از منظر عوامل
- ۳۱۸ ۱-۴-۴ آثار راهبردها بر مصرف‌کنندگان نهایی
- ۳۱۹ ۲-۴-۴ محیط کسب‌وکار منابع انسانی

۳۲۰	۴-۴-۳ محیط کسبوکار بنگاه‌های تولیدی؛ بزرگ، کوچک و متوسط
۳۲۳	۴-۴-۴ محیط کسبوکار صادرکنندگان و واردکنندگان
۳۲۴	۴-۴-۵ محیط کسبوکار فروشگاه‌ها
۳۲۵	سازماندهی
۳۲۷	۵-۱ نقش حاکمیت در مدیریت بخش صنعت، معدن و تجارت
۳۲۹	۵-۲ وزارت صنعت، معدن و تجارت
۳۳۱	۵-۲-۱ ماموریت‌ها؛ حوزه مدیریتی مسئولیت
۳۳۴	۵-۲-۲ فرآیندها
۳۳۶	۵-۳-۳ ساختار سازمانی
۳۳۷	۵-۲-۴ خدمت‌های سازمانی
۳۳۸	۵-۵ پروژه‌های اصلی
۳۳۸	۵-۲-۶ زیرساخت‌های نرم
۳۳۹	۵-۲-۲-۲ ارتقای تولیدی بنگاه‌ها و خدمات
۳۳۹	۵-۲-۳-۳ پیچیدگی در ادغام و خدمات صنعت، معدن و تجارت
۳۴۰	۵-۲-۴-۴ یکپارچه‌سازی پایگاه‌های داده و الکترونیکی کردن فرآیندها
۳۴۰	۵-۲-۶ ستاد برنامه راهبردی
۳۴۱	۵-۳ سایر دستگاه‌های دولتی و نهادهای عمومی
۳۴۲	۵-۴ مجلس شورای اسلامی
۳۴۲	۵-۵ قوه قضائیه
۳۴۲	۵-۶ تشکلهای
۳۴۵	پایش
۳۴۷	۶-۱ شاخص‌های وضعیت بخش صنعت، معدن و تجارت
۳۴۸	۶-۲ شاخص‌های عملکرد واحدهای سازمانی
۳۴۹	۶-۳ شاخص‌های افکار عمومی
۳۴۹	۶-۴ سازماندهی پیش
۳۵۱	قوانین و مقررات
۳۵۴	۷-۱ دستورالعمل برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت
۳۵۸	۷-۲ لایحه پیشنهادی صنعت، معدن و تجارت
۳۶۳	گزارش طراحی و اجرای برنامه
۳۶۵	پ ۱-۱ طراحی برنامه
۳۶۶	پ ۲-۱ اجرای برنامه

- ۴۳۷ پ ۴-۵-۲ محیط سیاسی توسعه صنعتی
- ۴۳۸ پ ۴-۵-۳ محیط اقتصادی توسعه صنعتی
- ۴۳۹ پ ۴-۵-۴ محیط حقوقی توسعه صنعتی
- ۴۴۰ پ ۴-۵-۵ ارتقای توان مدیریتی و سیاست‌گذاری بخش صنعت
- ۴۴۰ پ ۴-۵-۶ تأمین منابع مالی بخش صنعت
- ۴۴۱ پ ۴-۵-۷ خصوصی‌سازی و سازماندهی بنگاه‌های دولتی
- ۴۴۱ پ ۴-۵-۸ تقویت نقش تشک‌ها
- ۴۴۱ پ ۴-۵-۹ نقش صنایع کوچک و متوسط در توسعه صنعتی
- ۴۴۳ پ ۴-۵-۱۰ جهت‌گیری‌های فناوری
- ۴۴۴ پ ۴-۵-۱۱ بهبود مدیریت بنگاه‌های صنعتی
- ۴۴۴ پ ۴-۵-۱۲ راهبردهای رشته فعالیت‌ها؛ راهبرد توسعه حوزه‌های صنعتی
- ۴۴۴ پ ۴-۵-۱۳ راهبردهای صنعتی از منظر عرضه و تقاضا
- ۴۴۵ پ ۴-۵-۱۴ صنایع پویا و پیش‌تاز در تجربه توسعه صنعتی جهان
- ۴۴۵ پ ۴-۵-۱۵ توان‌های توسعه در حوزه‌های صنعتی کشور
- ۴۴۶ پ ۴-۵-۱۶ راهبرد توسعه حوزه‌های صنعت
- ۴۴۷ پ ۴-۵-۱۷ بررسی تطبیقی
- ۴۵۱ پ ۴-۵-۱۸ چشم‌انداز اقتصاد ترکیه در سال ۲۰۳۰
- ۴۵۱ پ ۴-۶-۱ تولید ناخالص داخلی
- ۴۵۱ پ ۴-۶-۲ صادرات
- ۴۵۱ پ ۴-۶-۳ خط‌مشی‌های عمومی تأمین مالی
- ۴۵۲ پ ۴-۶-۴ خط‌مشی‌های درآمدی
- ۴۵۲ پ ۴-۶-۵ مخارج عمومی و سرمایه‌گذاری
- ۴۵۳ پ ۴-۶-۶ خط‌مشی‌های پولی
- ۴۵۳ پ ۴-۶-۷ خدمات مالی
- ۴۵۳ پ ۴-۶-۸ تراز پرداخت‌ها
- ۴۵۳ پ ۴-۶-۹ اشتغال
- ۴۵۴ پ ۴-۶-۱۰ تحقیق و توسعه و نوآوری
- ۴۵۴ پ ۴-۶-۱۱ اقتصاد خرد، کارآفرینی و خط‌مشی‌های صنعتی
- ۴۵۴ پ ۴-۶-۱۲ صنایع دفاعی
- ۴۵۴ پ ۴-۶-۱۳ انرژی
- ۴۵۵ پ ۴-۶-۱۴ فناوری اطلاعات و ارتباطات

- ۴۵۵ پ ۴-۶-۱۵ حمل و نقل
- ۴۵۶ پ ۴-۶-۱۶ بررسی تطبیقی
- ۴۵۷ پ ۴-۷-۷ راهبرد صنعتی ترکیه؛ به سوی عضویت در اتحادیه اروپا (۲۰۱۴-۲۰۱۱)
- ۴۵۷ پ ۴-۷-۱ وضعیت جاری
- ۴۶۰ پ ۴-۷-۲ چشم انداز
- ۴۶۱ پ ۴-۷-۳ مقاصد راهبردی
- ۴۶۱ پ ۴-۷-۴ اولویت‌های خط‌مشی‌های اصلی صنعتی
- ۴۶۱ پ ۴-۷-۵ حوزه‌های افقی خط‌مشی‌گذاری صنعتی
- ۴۶۲ پ ۴-۷-۶ حوزه‌های خط‌مشی‌گذاری در رشته فعالیت‌ها
- ۴۶۳ پ ۴-۷-۷ سازوکارهای پیاده‌سازی، پایش و هماهنگ‌سازی
- ۴۶۳ پ ۴-۷-۸ بررسی تطبیقی
- ۴۶۵ پ ۴-۸-۱ رزولوشن‌های جهانی؛ ۲۰۱۳
- ۴۶۵ پ ۴-۸-۱-۱ اعلامیه جهانی در افق ده ساله
- ۴۶۷ پ ۴-۸-۱-۲ اعلامیه جهانی در حوزه اقتصاد
- ۴۶۹ پ ۴-۸-۱-۲ اعلامیه جهانی در حوزه محیط زیست
- ۴۷۰ پ ۴-۸-۱-۳ مخاطره‌های جهانی در حوزه ژئوبلیتیک
- ۴۷۱ پ ۴-۸-۱-۴ مخاطره‌های جهانی در حوزه جامعه
- ۴۷۲ پ ۴-۸-۱-۵ مخاطره‌های جهانی در حوزه امنیت
- ۴۷۳ پ ۴-۸-۲ سه پرونده مخاطره
- ۴۷۳ پ ۴-۸-۲-۱ پرونده اول؛ چیرگی و درهم تنیدگی مخاطره بازار و طبیعت
- ۴۷۴ پ ۴-۸-۲-۲ پرونده دوم؛ آتشرانه‌های دیجیتالی در امنیت ملی
- ۴۷۶ پ ۴-۸-۲-۳ پرونده سوم؛ خطرات اطمینان یوچ به سلامت سانی
- ۴۷۷ پ ۴-۸-۳ مقایسه مخاطره‌های پیش‌بینی شده در سال‌های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۱
- ۴۸۰ پ ۴-۸-۴ چارچوب پژوهش
- ۴۸۱ پ ۴-۸-۵ بررسی تطبیقی
- ۴۸۵ پ ۴-۹-۱ ایجاد تاب‌آوری ملی در برابر مخاطره‌های جهانی
- ۴۸۵ پ ۴-۹-۱ انواع مخاطره
- ۴۸۶ پ ۴-۹-۲ تعریفی کاربردی از تاب‌آوری
- ۴۸۷ پ ۴-۹-۳ سامانه‌اندیشی برای ارزیابی تاب‌آوری
- ۴۸۷ پ ۴-۹-۴ زیرسامانه‌های تاب‌آوری کشوری
- ۴۸۸ پ ۴-۹-۵ مؤلفه‌های تاب‌آوری کشوری

- ۴۸۹ پ ۴-۹-۵-۱ پابرجایی
- ۴۸۹ پ ۴-۹-۵-۲ افزونگی
- ۴۹۰ پ ۴-۹-۵-۳ پرتدبیری
- ۴۹۰ پ ۴-۹-۵-۴ پاسخ دهنده‌گی
- ۴۹۱ پ ۴-۹-۵-۵ خودبازیابی
- ۴۹۱ پ ۴-۹-۶ بررسی تطبیقی
- ۴۹۴ ۱۰-۴ بحران‌های اقتصادی
- ۴۹۴ پ ۴-۱۰-۱ جنون لاله هلندی؛ نخستین حباب سوداگری ثبت شده
- ۴۹۵ پ ۴-۱۰-۲ هراس ۱۸۱۹؛ نخستین هراس بزرگ
- ۴۹۵ پ ۴-۱۰-۳ هراس ۱۸۳۷؛ نخستین رکود مالی واقعی
- ۴۹۶ پ ۴-۱۰-۴ هراس ۱۸۳۳؛ جمعه سیاه وین و رکود طولانی
- ۴۹۶ پ ۴-۱۰-۵ هراس ۱۹۰۰؛ بحران بانکداران
- ۴۹۷ پ ۴-۱۰-۶ هراس ۱۹۰۷؛ بحران بزرگ
- ۴۹۹ پ ۴-۱۰-۷ بحران ۱۹۲۹
- ۴۹۹ پ ۴-۱۰-۸ بحران دهه ۱۹۸۰؛ آمریکای لاتین؛ نخستین بحران بدهی
- ۵۰۱ پ ۴-۱۰-۹ بحران آسیای جنوب شرقی ۱۹۹۷
- ۵۰۲ پ ۴-۱۰-۱۰ رکود سال‌های ۲۰۰۱ و ۲۰۰۲؛ حباب داتکام
- ۵۰۲ پ ۴-۱۰-۱۱ بحران مالی جهانی ۲۰۰۷
- ۵۰۸ پ ۴-۱۰-۱۲ بحران بدهی دولت در حوزه یورو ۲۰۱۰
- ۵۰۹ پ ۴-۱۰-۱۳ بررسی تطبیقی
- ۵۱۱ پرسش‌های متداول
- ۵۴۱ صداقت در بازار اسلامی
- ۵۴۳ پ ۶-۱ بازار اسلامی
- ۵۴۳ پ ۶-۲ صداقت در بازار
- ۵۴۴ پ ۶-۳ روش محاسبه
- ۵۴۷ چکیده برنامه راهبردی
- ۵۴۹ پ ۷-۱ وضعیت
- ۵۴۹ پ ۷-۱-۱ شاخص‌های کلان
- ۵۴۹ پ ۷-۱-۱-۱ حساب‌های ملی
- ۵۵۴ پ ۷-۱-۱-۲ بهره‌وری
- ۵۵۵ پ ۷-۱-۱-۳ منابع تولید ثروت

۵۵۶ پ-۱-۷-۲ محصولات

۵۶۱ پ-۱-۷-۳ جریان مالی

۵۶۲ پ-۱-۷-۴ فناوری

۵۶۵ پ-۱-۷-۵ منابع انسانی

۵۶۸ پ-۱-۷-۶ منابع فیزیکی

۵۷۱ پ-۱-۷-۷ تجارت بین المللی

۵۷۵ پ-۱-۷-۸ جمع بندی

۵۷۶ پ-۲-۷ اهداف

۵۷۶ پ-۱-۲ ارزش های ورودی؛ اهداف و خط مشی های بالادستی بخش صنعت، معدن و تجارت

۵۷۶ پ-۱-۲ چشم انداز؛ تصویر مورد انتظار در سال ۱۴۰۴

۵۷۷ پ-۲-۲ مقاصد؛ بهترین نتایج قابل دستیابی در راستای چشم انداز صنعت، معدن و تجارت

۵۷۷ پ-۱-۳-۱ مسیر آینده؛ گام ها

۵۷۷ پ-۱-۳-۲ مقاصد کلان

۵۷۹ پ-۱-۳-۳ اهداف میانی بین المللی

۵۸۰ پ-۱-۳-۴ اولویت های ملی؛ اولویت های صادرات، ضرورت های واردات

۵۸۱ پ-۱-۳-۵ تولید و مصرف؛ رشته فعالیت ها

۵۸۵ پ-۳-۷ راهبردها

۵۸۵ پ-۱-۳-۷ راهبردهای میانی؛ مسیرهای توسعه به اهداف

۵۸۵ پ-۱-۳-۷ اصلاح مصارف

۵۸۶ پ-۱-۳-۷ ایجاد و تکمیل کارگاه ها

۵۸۷ پ-۱-۳-۷ تنظیم موجودی کالا؛ ذخیره سازی کالا

۵۸۷ پ-۱-۳-۷ گسترش پژوهش و نوآوری

۵۸۸ پ-۱-۳-۷ افزایش تطابق شغل و شاغل

۵۸۸ پ-۱-۳-۷ ارتقای توانمندی بنگاه ها

۵۸۹ پ-۱-۳-۷ گسترش همکاری بین بنگاه ها

۵۹۰ پ-۱-۳-۷ اصلاح اندازه بنگاه ها

۵۹۰ پ-۱-۳-۷ اصلاح مالکیت بنگاه ها

۵۹۰ پ-۱-۳-۷ تقویت نمانامها

۵۹۱ پ-۱-۳-۷ اصلاح روش تسویه و زمان پرداخت

۵۹۱ پ-۱-۳-۷ اصلاح روش تأمین مالی

۵۹۲ پ-۱-۳-۷ تسهیل ضمانت

- پ ۳-۷-۱۴ ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه‌ها ۵۹۳
- پ ۳-۷-۱۵ گسترش همکاری‌های بین‌المللی ۵۹۳
- پ ۳-۷-۲ راهبردهای نهایی؛ راهبردهای حاکمیت برای مدیریت بخش صنعت، معدن و تجارت ۵۹۴
- پ ۳-۷-۱۲ تولید و انتشار اطلاعات ۵۹۴
- پ ۳-۷-۲ تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات ۵۹۶
- پ ۳-۷-۳ تنظیم مالیات ۵۹۶
- پ ۳-۷-۴ تخصیص منابع حاکمیتی ۵۹۶
- پ ۳-۷-۵ راه‌اندازی سامانه محصولات ۵۹۷
- پ ۳-۷-۶ راه‌اندازی سامانه اطلاعات زنجیره تأمین ۵۹۷
- پ ۳-۷-۷ ارتقای سامانه مبادله محصولات واسطه‌ای ۵۹۸
- پ ۳-۷-۸ ارتقای سامانه اوراق بهادار ۵۹۸
- پ ۳-۷-۹ راه‌اندازی سامانه خدمات مالی و بیمه ۵۹۹
- پ ۳-۷-۲ راه‌اندازی سامانه مشاغل ۵۹۹
- پ ۳-۷-۱۱ راه‌اندازی سامانه فناوری ۶۰۱
- پ ۳-۷-۱۲ راه‌اندازی سامانه سرمایه‌گذاری ۶۰۱
- پ ۳-۷-۱۳ راه‌اندازی سامانه بازرگانی خارجی ۶۰۲
- پ ۳-۷-۳ محیط کسب‌وکار، راهبردهای تنظیم عواما ۶۰۳
- پ ۷-۴ سازماندهی ۶۰۴
- پ ۷-۵ پایش ۶۰۵
- پ ۷-۶ روش طراحی برنامه راهبردی ۶۰۵

کتاب حاضر در بردارنده سطح کلان برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت و مطالب مرتبط با آن است. در این کتاب ضمن تبیین تمامی ابعاد برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت تصویر کاملی از اهداف، راهبردها و الزامات اجرای برنامه ارائه می‌شود.

مخاطبان این کتاب عبارتند از:

۱. مسئولان بخش صنعت، معدن و تجارت و مسئولان سایر بخش‌های حاکمیتی: اشراف به محتوای برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، تصمیمات مدیران و کارشناسان را در موضوعات متعدد، هماهنگ و هم‌راستا می‌کند.

۲. کلان اقتصادی: آگاهی از خط‌مشی‌ها، اهداف و راهبردهای این برنامه، جهت‌گیری‌های حاکمیت را برای فعالان اقتصادی شفاف کرده و عدم قطعیت‌ها را کاهش می‌دهد.

۳. اساتید و دانشجویان: محتوای این برنامه در بردارنده «هست‌ها» و «بایدهای» زیادی است. آگاهی از این مطالب برای پژوهشگران، دانشجویان و اندیشمندان و دانشجویان مفید است.

محتوای کتاب در هفت فصل و هفت پیوست تنظیم شده که در جدول زیر معرفی شده‌اند.

نشانی اینترنتی	محتوا	موضوع	فصل، پیوست
	محدوده برنامه (سازمان، جایگاه و تقسیم‌بندی درونی) در این فصل بررسی شده است.		
www.bsmt.ir/334	اگر می‌خواهید بدانید این برنامه به چه موضوعاتی پرداخته و چه اجزایی را برای بخش صنعت و معدن و تجارت در نظر گرفته است؛ کدام موضوعات را داخل مرز بخش و کدام موضوعات را خارج این مرز می‌داند و یا جایگاه آن در ارتباط با کل اقتصاد و سایر سامانه‌های جامعه چگونه در نظر گرفته شده است، فصل این کتاب مفید خواهد بود.	محدوده	فصل اول
www.bsmt.ir/335	این فصل وضعیت بخش صنعت، معدن و تجارت را به صورت کلان ارائه می‌دهد تا تصویری ملموس از وضع فعلی این بخش و مسیری که کشور تا کنون طی کرده است به دست دهد. اطلاعات تفصیلی درباره صنعت، معدن و تجارت در زیربرنامه‌ها (برنامه‌های زنجیره‌ای تعیین و برنامه‌های عمومی) ارائه شده است.	وضعیت	فصل دوم
www.bsmt.ir/339	اهداف، مهم‌ترین مقادیری هستند که در یک برنامه باید تعیین شوند؛ در این فصل، خط‌مشی‌ها، چشم‌انداز صنعت، معدن و تجارت برای سال ۱۴۰۴ و مقاصد (اهداف قابل سنجش و ارزیابی) در دو افق ۱۳۹۴ و ۱۴۰۴ مطرح شده است.	اهداف	فصل سوم
	روش طراحی اهداف در این فصل به اختصار ارائه شده و در پیوست دوم و سوم، با تفصیل بیشتر بیان شده است.		

فصل، پیوست	موضوع	محتوا	نشانی اینترنتی
فصل چهارم	راهبردها	راهبردها نحوه دستیابی به اهداف را نشان می‌دهند. در این فصل راهبردهای میانی، نهایی، مسیرهای راهبردی و محیط کسب و کاری که این برنامه پدید می‌آورد مطرح شده‌اند. باید همه راهبردها از منظر عوامل اقتصادی تحلیل شده و این اطمینان حاصل شود که محیط کسب کار مناسبی را شکل می‌دهند. قسمت محیط کسب در این فصل، چکیده راهبردهای طراحی شده را به تفکیک هر یک عوامل بیان می‌کند.	www.bsmt.ir/337
فصل پنجم	سازماندهی	برای اجرایی شدن هر برنامه راهبردی، باید سازماندهی عوامل متناسب با راهبردها باشد. در این فصل مأموریت‌ها، فرایندها، پروژه‌ها و نکاتی درباره ساختار سازمانی وزارت صنعت، معدن و تجارت در راستای اجرای برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت مطرح شده‌اند.	www.bsmt.ir/4273
فصل ششم	پایش	پایش مناسب برنامه، ضامن اجرایی شدن اهداف و اثربخشی راهبردها است. لذا در این فصل مهم‌ترین شاخص‌هایی که باید پایش شوند و نیز سازوکار پایش آن‌ها ذکر شده است.	www.bsmt.ir/4272
فصل هفتم	قوانین و مقررات	قوانین، راهبردها و اهداف منتخب برای اجرا در نظام اداری کشور به رسمیت کافی داشته باشند، تا اطمینان کافی از اجرای آن‌ها حاصل شود. در این فصل به رسمیت شامل سه سطح درون وزارتخانه، دولت و جامعه است. همچنین مقررات تعیین شده بر اساس برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، به عنوان این فصل معرفی شده‌اند. همچنین، ابلاغ برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، پیش نویس لایحه صنعت، معدن و تجارت به عنوان نمونه در این فصل ارائه شده است. پیشنهادها، اصلاح سایر قوانین و نیز آیین‌نامه‌ها، دستورالعمل‌ها، پیشنهادی در کتاب «قوانین و مقررات پیشنهادی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت» و کتاب‌های زیربرنامه‌های محیط آمده است.	www.bsmt.ir/2300
پیوست اول	گزارش طراحی و اجرای برنامه	در این پیوست گزارش مراحل طراحی و اجرایی شدن برنامه سطح کلان صنعت، معدن و تجارت (و نه گزارش پروژه طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت) ارائه شده است.	www.bsmt.ir/338
پیوست دوم	روش پژوهش	دستاوردهای طراحی برنامه راهبردی در بخش‌های مختلف اهداف و راهبردها، متناسب با نیاز مدیران و کارشناسان برای ارزیابی برنامه‌ها تدوین می‌شود. روش تحقیق به صورت مختصر در این پیوست (به عنوان یک متن پژوهشی) صورت گرفته است. این پیوست در بردارنده استدلال‌های برنامه راهبردی است، همچنین پژوهش‌های پیشنهادی برای تکمیل برنامه، معرفی شده‌اند.	www.bsmt.ir/336
پیوست سوم	اولویت‌های تولید؛ اولویت‌های صادرات، ضرورت‌های واردات	در این پیوست اولویت‌های تولید کشور تا سال ۱۴۰۴ مشخص شده‌اند. تعیین اولویت‌های تولید، از مهم‌ترین تصمیمات این برنامه است که مسیر تحقق چشم‌انداز کشور را مشخص کرده و به راهبردها جهت می‌دهد.	www.bsmt.ir/5519

فصل، پیوست	موضوع	محتوا	نشانی اینترنتی
		در این پیوست، تناظر بین برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت با قانون اساسی، چشم‌انداز ۱۴۰۴، سیاست‌های کلی تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی، قانون برنامه پنجم توسعه، راهبرد توسعه صنعتی کشور (۱۳۸۲)، چشم‌انداز اقتصاد ترکیه، راهبرد صنعتی ترکیه، مخاطره‌های جهانی، تاب‌آوری ملی و بحران‌های اقتصادی ارائه شده است.	
پیوست چهارم	بررسی تطبیقی	برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت مبتنی بر یک شبکه علت و معلولی تنظیم شده است. بنابراین، عبارت‌ها و نقش هر یک از آن‌ها (به عنوان ختمی، هدف، راهبرد و...) کاملاً حساب شده است. بررسی تطبیقی، جامعیت و دقت مفاهیم این برنامه بهتر نمایان کرده و عبارت‌های متعارف را به این برنامه پیوند می‌زند. با مطالعه این پیوست، ابعاد برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت بهتر آشکار می‌شود.	www.bsmt.ir/6263
پیوست پنجم	پرسش‌ها و دلایل	برای تکمیل اطلاعات و رفع ابهام مخاطبان، پرسش‌های متداول که به طور معمول در مورد این برنامه مطرح می‌شوند، پاسخ داده شده است. مطالعه پرسش‌های متداول آنقدر اهمیت دارد که پیشنهاد می‌کنیم: «اگر کل کتاب را فقط ورق می‌زنید، اما این پرسش‌ها را به طور کامل و به دقت بخوانید!»	www.bsmt.ir/2146
پیوست ششم	صداقت در بازار اسلامی	یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی با نگرش اسلامی، شاخص‌های بازار اسلامی می‌باشد. شاخص صداقت در بازار، در کنار شاخص‌های دیگر مانند شاخص آرامت، یکی از شاخص‌های مهم می‌تواند وضعیت موجود بازار و تطابق آن با بازار مطلوب اسلامی را مورد ارزیابی قرار دهد. این شاخص که با استفاده از آموزه‌های اسلامی طراحی شده یکی از شاخص‌های هدف‌گذاری شده در این برنامه است که چکیده آن به عنوان نمونه از شاخص‌هایی که برای مدیریت جامعه اسلامی باید مدنظر شوند، این‌جا آورده شده است.	www.bsmt.ir/6706
پیوست هفتم	چکیده	مطالعه این پیوست کمک می‌کند تا حدی برای کلی از دستاوردهای برنامه به دست آید؛ اما به هیچ عنوان برای درک عمیق اهداف و راهبردها کافی نیست. با مطالعه چکیده پرسش‌های مختلفی در ذهن شما ایجاد خواهد کرد که برای یافتن پاسخ آن‌ها، باید سایر فصل‌ها و حتی سایر کتاب‌ها را به دقت مطالعه کنید.	www.bsmt.ir/340

در طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت از «سامانه مفهومی هم‌افزا» استفاده شده است؛ بنابراین، علاوه بر این که مفاهیم مهم به دقت تعریف شده‌اند، در تشریح معنای آن‌ها با تعریف یکسان بکار رفته‌اند. البته در پیوست چهارم، اسناد دیگری برای بررسی تطبیقی ارائه شده‌اند که مفاهیم آن‌ها ممکن است سازگار با سامانه مفهومی هم‌افزا نباشد.

پروژه طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت شامل یک برنامه در سطح کلان، ۱۴ برنامه در موضوعات عمومی (منابع انسانی، فناوری، جریان مالی و...) و ۶۲ برنامه برای زنجیره‌های تأمین است. به منظور مستندسازی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، کتاب‌هایی نیز تدوین شده که در جدول زیر معرفی شده‌اند.

محتوای زیربرنامه‌ها از یک طرف در طراحی برنامه سطح کلان استفاده شده‌اند و از یک طرف، تشریح برنامه سطح کلان در موضوعی محدودتر هستند. بنابراین، نه تنها محتوای تخصصی و تفصیلی را

در موضوعات عمومی و زنجیره‌های تأمین بردارند، بلکه مطالعه آن‌ها برای درک بهتر برنامه سطح کلان نیز مفید است. از طرف دیگر متخصصان موضوعات عمومی و زنجیره‌های تأمین می‌توانند با مطالعه برنامه سطح کلان تصویر کامل‌تری از برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت دست آورند.

ردیف	نام کتاب	موضوع
۱	برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت (همین کتاب)	در بردارنده برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت در سطح کلان و جمع‌بندی زیربرنامه هاست.
۲	خانوار	برنامه راهبردی خانوار و مطالب مرتبط با آن در موضوعات جمعیت، هزینه و درآمد، غذا، مسکن، لوازم زندگی، حمل و نقل، انرژی، اشتغال، پس انداز، اتفاق و...
۳	بنگاه‌ها	برنامه راهبردی منابع طبیعی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات اندازه بنگاه‌ها، پایداری بنگاه‌ها، عمر بنگاه‌ها، بهره‌وری بنگاه‌ها، مدیریت بنگاهی، مالکیت و هویت حقوقی، روابط بین بنگاهی (خوشه‌ها، کنسرسیوم‌ها و...)، حاکمیت شرکتی و...
۴	بازار محصول	برنامه راهبردی بازار محصول و مطالب مرتبط با آن در موضوعات مقدار، قیمت و کیفیت و نیز مبادله محصول (بازار)، تنظیم بازار، ذخیره‌سازی، قیمت‌گذاری، بازرسی قیمت و کیفیت، استاندارد کالا و خدمات و...
۵	منابع انسانی	برنامه راهبردی منابع انسانی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات بهره‌وری منابع انسانی، سازمان، کیفیت زندگی کاری، آموزش، عرضه و تقاضای نیروی کار، بازار کار، اشتغال فارغ التحصیلان، قانون کار، بیمه‌های اجتماعی و...
۶	منابع فیزیکی	برنامه راهبردی منابع فیزیکی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات سرمایه‌گذاری، تشکیل سرمایه، بهره‌وری سرمایه، مجتمع‌های تخصصی، شهرک‌های صنعتی، سرمایه‌گذاری، تجزیهات، خطوط تولیدی، نوسازی صنایع، تاسیسات زیربنایی و...
۷	منابع طبیعی	برنامه راهبردی منابع طبیعی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات آب و هوا، معادن، منابع سلولزی (چوب)، زمین، آب و...
۸	فناوری	برنامه راهبردی فناوری و مطالب مرتبط با آن در موضوعات تسلط به فناوری در بنگاه‌ها، نهادهای پشتیبان فناوری، صندوق‌های سرمایه‌گذاری، پژوهش، توسعه فناوری، ارتباط صنعت و دانشگاه، مراکز رشد و پارک‌های علم و فناوری، مراکز خدمات فناوری و شهرک‌های فناوری، انتشار و انتشار فناوری و...
۹	جریان کالا	برنامه راهبردی جریان کالا و مطالب مرتبط با آن در موضوعات مدیریت پایانه‌ها، انبارها، ناوگان، بنگاه‌های حمل و پخش کالا، شبکه توزیع، فرآیندها، جریان اطلاعات حمل و انبارش کالا، نهادها و...
۱۰	جریان مالی	برنامه راهبردی جریان مالی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات ذخایر مالی، نقدینگی، بدهی خارجی، ارز، تورم، روش‌های پرداخت، سرمایه‌گذاری، تجهیز منابع مالی، تسهیلات بانکی، بورس اوراق بهادار، تضامین، نهادها و...

ردیف	نام کتاب	موضوع
۱۱	اقتصاد بین‌المللی	برنامه راهبردی اقتصاد بین‌المللی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات صادرات و واردات کالا و خدمات، سرمایه‌گذاری خارجی، تولید و تجارت بین‌الملل، تفاوت قیمت (تعرفه‌ها، عوارض، جواز، نرخ ارز و...)، تجارت غیررسمی، مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، پیمان‌های منطقه‌ای و سازمان‌های بین‌المللی، جریان کالا و نهادهای تجارت خارجی، گمرک، پایانه‌های صادراتی، فرایند صادرات و واردات و...
۱۲	مالیه عمومی	برنامه راهبردی مالیه عمومی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات مالیات، هزینه‌های دولت، اثر بودجه بر اقتصاد، تأمین مالی زیرساخت‌ها و...
۱۳	اجتماع و فرهنگ	برنامه راهبردی اجتماع و فرهنگ و مطالب مرتبط با آن در موضوعات آثار متقابل اجتماع و فرهنگ با بخش صنعت، معدن و تجارت، مسئولیت اجتماعی بنگاه‌های اقتصادی (شهروندی سازمانی)، پایداری محلی زنجیره تأمین، پایداری اجتماعی، سرمایه اجتماعی و...
۱۴	آمار و اندازه‌گیری	برنامه راهبردی آمایش سرزمین و مطالب مرتبط با آن در موضوعات استقرار فعالیت‌ها، استقرار جمعیت، توزیع فعالیت‌ها و جمعیت در فضای کشور و...
۱۵	محیط زیست	برنامه راهبردی محیط زیست و مطالب مرتبط با آن در موضوعات آلاینده‌های صنعتی و معدنی، تولید پاک، کسب و کارهای ناشی از تغییرات آب و هوا، بازیافت و...
۱۶	برنامه‌های راهبردی فراورده‌های غذایی	برنامه راهبردی فراورده‌های غذایی و زیربرنامه‌های آن: لبنیات، فراورده‌های غلات و حبوبات، شیرین‌کننده‌ها، شیرینی و شکلات، نوشیدنی‌ها، روغن‌های خوراکی، فراورده‌های میوه‌ها و سبزی‌ها، گوشت و فراورده‌های پروتئینی.
۱۷	برنامه‌های راهبردی فلزات	برنامه راهبردی فلزات و زیربرنامه‌های آن: فولاد، آلومینیوم، مس، سرب و روی.
۱۸	برنامه‌های راهبردی فراورده‌های شیمیایی	برنامه راهبردی فراورده‌های شیمیایی و زیربرنامه‌های آن: فراورده‌های پتروشیمی، لاستیک، رزین، رنگ، پلاستیک، کودهای پودر، عطر و آرایشی، رنگ، تایلر.
۱۹	برنامه‌های راهبردی فراورده‌های نساجی	برنامه راهبردی نساجی و زیربرنامه‌های آن: نخ و پارچه، پوشاک، کیف و کفش، چرم، کفش‌ها.
۲۰	برنامه‌های راهبردی تجهیزات حمل و نقل	برنامه راهبردی تجهیزات حمل و نقل و زیربرنامه‌های آن: خودرو، تجهیزات دریایی، تجهیزات هوایی، تجهیزات ترابری، موتورسیکلت و دوچرخه.
۲۱	برنامه‌های راهبردی تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی	برنامه راهبردی تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی و زیربرنامه‌های آن: تجهیزات مخایراتی، لوازم خانگی و اداری الکتریکی و الکترونیکی، تجهیزات پزشکی الکتریکی و الکترونیکی، الکترونیک نوری، تجهیزات آشنایی و اندازه‌گیری، تجهیزات الکتریکی.
۲۲	برنامه‌های راهبردی فراورده‌های کانی غیرفلزی	برنامه راهبردی مصالح ساختمانی و زیربرنامه‌های آن: سیمان، سنگ‌های ساختمانی، کاشی، مصالح پرکننده، شیشه.
۲۳	برنامه‌های راهبردی فراورده‌های سلولزی	برنامه راهبردی صنایع سلولزی و زیربرنامه‌های آن: شامل کاغذ و چوب.
۲۴	برنامه‌های راهبردی تجهیزات و ماشین‌سازی	برنامه راهبردی تجهیزات و ماشین‌سازی و زیربرنامه‌های آن: تجهیزات صنعتی، تجهیزات کشاورزی، تجهیزات راه‌سازی و ساختمانی، ماشین ابزار، سازه‌های فلزی و مخازن، تجهیزات بسته‌بندی.

ردیف	نام کتاب	موضوع
۲۵	انرژی	برنامه راهبردی انرژی و مطالب مرتبط با آن در موضوعات جریان انرژی، ذخایر حامل‌های انرژی، تولید و مصرف حامل‌های انرژی، تجهیزات انرژی بر، بازار انرژی، ظرفیتهای تولید و انتقال انرژی، محیط زیست و آلودگی و گزارش اجرای طرح هدفمندسازی یارانه‌های انرژی در حوزه صنعت، معدن و تجارت
۲۶	برنامه‌های راهبردی فراورده‌ها و تجهیزات بهداشتی و درمانی	برنامه راهبردی فراورده‌ها و تجهیزات بهداشتی و درمانی و زیربرنامه‌های آن: دارو، فراورده‌های بهداشتی، عطر و آرایشی، تجهیزات پزشکی الکتریکی و الکترونیکی.
۲۷	برنامه‌های راهبردی لوازم خانگی و اداری	برنامه راهبردی لوازم خانگی و اداری و زیربرنامه‌های آن: مبلمان، لوازم خانگی و اداری الکتریکی و الکترونیکی.
۲۸	برنامه راهبردی تجهیزات و محتوای آموزشی و سرگرمی	برنامه راهبردی تجهیزات و محتوای آموزشی و سرگرمی و موضوعات مرتبط.
۲۹	برنامه راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات	برنامه راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات و موضوعات مرتبط.
۳۰	چکیده برنامه‌های راهبردی صنعت، معدن و تجارت (سطح کلان و زیربرنامه‌ها)	چکیده برنامه راهبردی سطح کلان، برنامه‌های عمومی و برنامه‌های زنجیره تأمین.
۳۱	قوانین و مقررات پیشنهادی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت	برای اجرای برنامه یک برنامه لازم است علاوه بر تعیین مأموریت‌ها و اختیارات و امل، برنامه با ادبیات حقوقی نیز تنظیم شود. تصویب محتوای برنامه با ادبیات حقوقی رسماً پیش‌نیاز برای عوامل اجرایی دارد. محتوای برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت باید بر مبنای رویکرد به صورت قوانین، آیین‌نامه و دستورالعمل‌های پیشنهادی تنظیم و در این کتاب ارائه شده است.

برای ارائه بهتر محتوای برنامه و هم‌افزایی بین الگوها، کمی مخاطبان (مدیران، کارشناسان و کارگران، تصمیم‌گیران و...) علاوه بر کتاب‌های معرفی شده، اسلایدها، فیلم‌ها، پوسترها و دوره‌های آموزشی متعددی به شرح جدول زیر، در حال تهیه می‌باشند؛ این موارد از جمله پیوندها در صفحه‌های برنامه‌های راهبردی (که نشانی اینترنتی آن‌ها در جداول بالا ارائه ذکر شده است) در دسترس می‌باشند.

ردیف	رسانه	موضوع
۱	فیلم (۱۵ قسمت)	معرفی عمومی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت؛ چارچوب مفهومی و روش‌های تعیین وضعیت صنعت، معدن و تجارت؛ تشریح اهداف، خط‌مشی‌ها و راهبردها؛ تبیین مفهوم برنامه‌ریزی؛ اولویتهای تولید و صادرات؛ امکان‌پذیری دستیابی به اهداف؛ رویکرد برنامه راهبردی در حل مسایل جاری؛ اقتصاد مقاومتی؛ روش اجرایی شدن برنامه؛ زیرساخت‌های نرم؛ جریان مالی؛ منابع انسانی؛ بازار محصول؛ تجهیزات صنعتی؛ تجهیزات الکتریکی و الکترونیکی
۲	پوستر (۳۰ نوع)	اهداف و راهبردهای کلان، عمومی و زنجیره‌های تأمین
۳	دوره‌های آموزشی (۲۰ دوره)	محتوای برنامه راهبردی سطح کلان، برنامه‌های عمومی و برنامه‌های زنجیره‌های تأمین
۴	اسلاید	اسلایدهای برنامه‌های سطح کلان و زیربرنامه‌ها

همه دستاوردهای پروژه طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، در وبگاه www.bsmt.ir قرار دارد. برای دسترسی به اطلاعات به هنگام، اسناد پشتیبان، داده‌ها (به صورت پرونده اکسل) و... به نشانی‌های اینترنتی ذکر شده در جداول پیشین مراجعه کنید. با مراجعه به این صفحات، علاوه بر دریافت اطلاعات بیشتر و کامل‌تر، می‌توانید نظرات، ایده‌ها و پرسش‌های خود را مطرح و در صورت تمایل برای تکمیل این برنامه و سایر برنامه‌ها مشارکت کنید.

از شما دعوت می‌کنیم در به هنگام‌سازی این برنامه (از طریق وبگاه www.bsmt.ir)، با ما در ارتباط باشید!

www.ketab.ir

ملت ایران با تکیه بر روحیه خودباوری، اعتماد به نفس و عدالت طلبی و به پشتوانه اندیشه‌های بلند امام خمینی و رهنمودهای رهبر فرزانه انقلاب اسلامی همواره توانسته در مسیر پیشرفت و تعالی حرکت نماید. لکن روند پرشتاب توسعه اقتصادی جهان و الزامات اسناد بالادستی از یک سو و وجود پتانسیل‌های طبیعی و انسانی در کشور عزیزمان از سوی دیگر، لزوم افزایش سرعت پیشرفت را به ویژه در عرصه‌های تولیدی و تجاری به منظور کاهش فاصله با جایگاه مورد انتظار کشور در عرصه داخلی و بین‌المللی دو چندان می‌نماید.

بخش صنعت، معدن و تجارت به عنوان بخشی که بالاترین نرخ مشارکت را در تحقق رشد اقتصادی داشته است، افق چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران نیز بیشترین سهم در نرخ رشد و تحقق اقتصاد بدون اتکاء به درآمدهای نفتی و غیر نفتی را بر دوش خواهد داشت، عرصه مهمی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری در تحقق اهداف عالیه نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران است. بنابراین با توجه الزامات قانونی، گستره فعالیت‌های تولیدی و تجاری، نقش کلیدی این بخش در اشتغال‌زایی و لزوم تولید صادرات محور، این بخش باید به طور ویژه مورد توجه قرار گیرد.

در ماده ۱۵۰ قانون برنامه پنجم توسعه درجهت دستیابی به اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله وظایفی برای بخش صنعت و معدن و تجارت در راستای رشد ارزش افزوده بخش تبیین شده که بایستی در قالب تدوین راهبرد توسعه صنعتی و معدنی کشور، با ادغام وزارت صنایع و معادن و وزارت بازرگانی و توجه به سهم ۳۸ درصدی بخش صنعت، معدن و تجارت از تولید ناخالص داخلی (باقیمت ثابت سال ۱۳۷۶)، تکرر تعداد ذی‌نفعان یعنی جمعیت ۷۵ میلیونی ملت شریف ایران و مخاطبان چند میلیونی کالا و خدمات ایرانی در خارج از مرزها و در نتیجه نقش مهم این بخش در اقتصاد، سیاست و فرهنگ جامعه ایرانی، داشتن تصویر درست و دقیقی از وضع موجود و آینده و اقداماتی که باید در این بخش انجام شوند را اجتناب ناپذیر می‌نماید.

از زمان پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، استکبار جهانی بهره‌تفش نموده با اعمال سیاست‌های گوناگون در روند برنامه‌ریزی و رشد و شکوفایی ایران، اختلال ایجاد کرده و با مجموعه این سیاست‌ها، انواع تحریم‌های بین‌المللی است که به فراخور زمان و به انحاء گوناگون بر کشور اعمال شده است.

به‌رغم وجود شرایط فعلی حاکم بر اقتصاد کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت با بهره‌گیری از بنگاه‌های تولیدی، تجاری و صادرکنندگان هوشمند و آگاه، راه‌های برون رفت از محدودیت‌ها را سراجی نموده است. برخلاف تصور غرب با همدلی ملت ایران و تلاش دولتمردان، ج.ا. ایران توانسته است با روش‌های گوناگون اثرات منفی ناشی از محدودیت‌ها را کاهش داده و نتایج ارزنده‌ای به دست آورد. در طول سی سال گذشته، اقدامات خصمانه غرب علیه ایران همواره با افت و خیزهایی همراه بوده است، لکن این موضوع از لزوم برنامه‌ریزی صحیح در این بخش نکاسته و حتی اهمیت تبیین نقش و جایگاه بخش صنعت، معدن و تجارت در آینده اقتصاد کشور را دوچندان می‌نماید.

۲۵

برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت با رویکرد تغییر ترکیب تولید و صادرات و ایجاد زیرساخت‌های نرم برای ارتقا آگاهی، انگیزه و توانایی عوامل اقتصادی در دستیابی به اهداف طراحی شده و برخی برنامه‌های عملیاتی آن همزمان با طراحی برنامه به اجرا درآمده است.

اجرای این برنامه مشارکت کلیه نهادهای بخشی و فرابخشی و همراهی ملت بزرگوار ایران را می‌طلبد و امید است با اجرای صحیح آن یک جامعه اسلامی- ایرانی پیشرفته و یک الگوی جهانی برای پیشرفت محقق شود.

در پایان از تلاش، پشتکار، جدیت و دلسوزی جناب آقای مهندس سیدرضا فاطمی‌امین و گروه همکار ایشان که مسئولیت سنگین طراحی این برنامه را برعهده داشته‌اند سپاسگزاری می‌نمایم.

سیدعلی رضا شجاعی، معاون برنامه‌ریزی وزارت صنعت، معدن و تجارت

«انقلاب اسلامی ایران» نقطه عطفی در تاریخ جهان است که پیامدهای آن از افق‌های بالاتر نمایان‌تر و با گذشت زمان، مشهودتر می‌شود. پیشرفت شتابان ایران اسلامی در ایجاد زیرساخت‌ها و کسب دانش و فناوری، نویددهنده برپایی تمدن اسلامی و جامعه‌ای در تراز جامعه منتظر موعود (عج) است. تا ظهور معجزه ایران اسلامی، راه زیادی نمانده است؛ و پیمودن راه باقی مانده، بیش از آن که نیازمند زمان و هزینه باشد؛ مستلزم دانش، هوشمندی و دقت در برنامه‌ریزی و قوت در اجراست.

مطابق چشم‌انداز ۱۴۰۴، ایران باید الهام‌بخش، فعال و مؤثر در جهان اسلام بوده و مردم آن برخوردار از سلامت، رفاه، تأمین اجتماعی، فرصت‌های برابر، توزیع مناسب درآمد، به دور از فقر، فساد و تبعیض باشند. بخش صنعت، معدن و تجارت در دستیابی به این چشم‌انداز چیست؟ صنعت، معدن و تجارت، اکنون بحران و به کجا باید برسد؟ این‌ها مهم‌ترین پرسش‌هایی‌اند که باید به آن‌ها پاسخ بدهیم تا در مدیریت صنعت، معدن و تجارت دچار ابهام نشویم؛ تا کارایی و اثربخشی کارهایمان زیاد شود و به عبارت بهتر، کارهایمان به دست بیاید.

بخش صنعت، معدن و تجارت بزرگترین بخش اقتصادی کشور بوده و پیچیدگی و تنوع موضوعات آن بسیار زیاد است. این بخش تعاضل گسترده‌ای با سایر بخش‌های جامعه دارد و می‌تواند یکی از بهترین پیشران‌های ایران اسلامی باشد. بخش صنعت، معدن و تجارت نه تنها می‌تواند سهم بالایی در ساماندهی معیشت جامعه داشته باشد، بلکه می‌تواند مسیر کارآمدی کشور را برای دستیابی به امنیت، عدالت، رفاه، آزادی، استقلال و عزت ملی تقویت کند. برای طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، روند حرکت اقتصادی کشور و سایر کشورها به دقت بررسی شده‌اند؛ مسایل حال و آینده شناسایی، اهداف و راهبردهای دقیق و اثربخشی برای رسیدن به ویژگی‌هایی که ایران ۱۴۰۴ باید داشته باشد، اندیشیده شده است. مهم‌ترین جهت‌گیری‌های آینده برای پیشرفت صنعت، معدن و تجارت کشور، تغییر ترکیب تولید، مدیریت و اصلاح نقش حاکمیت و عوامل اقتصادی است.

در سیر تکامل صنعت، معدن و تجارت کشور اکنون به جایی رسیده‌ایم که بیش از زیرساخت‌های سخت (جاده، کارخانه، تجهیزات و ...) باید زیرساخت‌های نرم (اطلاعات، خدمات، قاعده‌ها و ...) را ایجاد کنیم و به کارگیریم. نهادسازی به عنوان ضرورت امروز کشور، نقطه عطفی در اقتصاد کشور ایجاد خواهد کرد. در این رویکرد نحوه مداخله حاکمیت در اقتصاد، تغییر زیادی می‌یابد؛ به گونه‌ای که بازگیری، نقش قاعده‌گذاری و نظارت دارد و به جای عوامل اقتصادی تصمیم نمی‌گیرد؛ قواعد، هنجارها، مشوق‌ها و ... طوری تنظیم می‌شوند که عوامل به طور خودسازمانده، در جهت اهداف کلان حرکت کنند. این رویکرد، در بردارنده یک تلقی ساده انگارانه از عدم دخالت دولت نیست، بلکه بیانگر مداخله هوشمندانه، دقیق و صحیح حاکمیت است. در این رویکرد، جامعه به گونه‌ای سازمان می‌یابد که با استفاده از توانمندی عوامل اقتصادی، حرکت به سمت اهداف سرعت یابد.

در بیان ریشه‌های مسایل کشور، با عبارت‌هایی مانند «عدم هماهنگی، تصمیم‌گیری جزیره‌ای، نبود اطلاعات، تخصیص نادرست منابع، حرکت‌های پراکنده و متناقض» برخورد می‌کنیم که راه‌حل آن‌ها، طراحی و اجرای برنامه‌های جامع، یکپارچه، دقیق، صحیح، به هنگام و هم‌راستا با ارزش‌های الهی است. برنامه‌هایی که با مشارکت همه ذی‌حقان طراحی و اجرا شود تا اهداف را همسو کرده و با کم‌ترین اتلاف و بیشترین اثربخشی، همه آحاد جامعه را برای تحقق آرمان‌ها بسیج کند. پیشبرد بیشتر کشور از این پس، مشروط به چنین رویکردی است. رویکردی که علاوه بر تولید علم و عمل به طور همزمان، به انسان‌ها به عنوان هدف پیشرفت و در نقشی دیگر به عنوان مهم‌ترین عامل پیشرفت نگاه می‌کند. ما در دوره‌ای از تاریخ کشور قرار داریم که بیش از پیش باید به لزوم و اهمیت منابع انسانی و زیرساخت‌های نامشهود بپردازیم. هم برای تعالی فردی و هم برای تعالی جامعه.

جامعه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، به لحاظ گستردگی و عمق موضوعاتی که به آن‌ها پرداخته کم‌نظیر است. رویکرد ویژه این برنامه در مشارکت ذی‌حقان، استفاده از الگوی علی و نگرش سامانه‌های چند عاملی و نوع کافی اجرایی بودن و شدن، از مختصات منحصر بفرد این برنامه است. سوق دادن نظام برنامه‌ریزی به سوی این رویکردها، نه فقط منبعث از جذابیت‌های آن، بلکه یک گزینه منطقی و عقلایی، اما همیشه، مغفول بوده است؛ غفلت مورد اشاره، تاکنون هزینه‌های گزافی را در پی داشته و برنامه‌های بدون استفاده از این رویکردها را در کشورها مشاهده می‌کنیم. البته مهاجرت از نظام برنامه‌ریزی گسسته به یکپارچه و پیوسته، فارغ از دشواری‌ها و مسائلی خاص خود نیست...

مهم‌ترین ویژگی‌های برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت عبارتند از:

۱. انتخاب‌های جدیدی در برنامه مطرح شده است. موضوعات مهمی که کمتر مورد توجه بوده‌اند، پرداخته شده است. رویکرد (ادبیات، مکتب، گفت‌وگو یا پارادایم) جدیدی در طراحی این برنامه بکار گرفته شده که می‌تواند تحولی در رویکردی نظری، مطالبات ذی‌حقان در پی داشته باشد.
۲. جامعیت، یکپارچگی، دقت، صحت، به هنگام بودن اثرات و ارزش‌ها در طراحی برنامه مورد توجه جدی بوده است. از رویکرد سامانه‌ای (سیستمی) به عنوان واقعیتی استفاده شده و به جای ارائه فهرست‌هایی از مسایل، اهداف و راهبردها، ارتباط مفهومی میان علل و معلولی آن‌ها شناسایی و تحلیل شده است. تفکیک موضوعات، متغیرها و محتواها از یکدیگر، برقراری ارتباط بین آن‌ها با دقت انجام شده تا امکان تحلیل اثرگذاری‌های چند جانبه فراهم شده باشد. موضوعات را افزایش یافته و ذهن‌ها از تشتت و کلی‌گرایی ابهام‌آمیز نجات یابند. این برنامه از سطح مناسبی آغاز شده و تا سطح مناسبی ادامه می‌یابد؛ تا جایی که جزییات می‌پردازد که در ادامه راه، مدیران و کارشناسان دچار گسست مفهومی و خلأ اطلاعاتی نشوند.

۳. برای طراحی این برنامه و در سیر تکامل آن، چارچوبی برای برنامه‌ریزی راهبردی در سطح جامعه شکل گرفته که فارغ از محتوای برنامه، یک «کلید جدید» است. برای طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، تلاش شده تا الگویی مستقل برای برنامه‌ریزی در سطح ملی ایجاد شود

تا از بازنویسی ایده‌های متفرق و یا متضاد با ارزش‌های اسلامی-ایرانی پیشگیری شده باشد و تمرینی برای طراحی «الگوی اسلامی-ایرانی پیشرفت» باشد. روش طراحی این برنامه می‌تواند پیشران تولید علم (علم همراه با عمل) برای مدیریت جامعه باشد.

۴. مهم‌ترین آفت برنامه‌ریزی، اجرایی نشدن برنامه است. گاهی برایمان عادی می‌شود که برنامه‌ها اجرا نشوند تا جایی که برنامه‌ریزی کاری شیک محسوب می‌شود! برای طراحی برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، آسیب شناسی دقیقی درباره برنامه‌های قبلی انجام شده و راهبردهایی برای فائق آمدن بر این مسئله اندیشیده شد که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: افزایش کیفیت و قابلیت اجرایی شدن، فرهنگ‌سازی و آموزش، تدوین متون حقوقی برای رسمیت بخشیدن به محتای برنامه، اتصال برنامه راهبردی به برنامه‌های سالانه و نیز فرایندهای جاری وزارت اسناد اعطای مجوز، اختصاص حمایت‌ها، انجام پژوهش‌ها و ...، ارزیابی مدیران و کارکنان بر اساس معیارهای برنامه و طراحی و اجرای همزمان برنامه. علاوه بر تعریف دقیق نقش حاکمیت، ساز و کارهای لازم برای مداخله هوشمندانه حاکمیت لازم است نیز در این برنامه طراحی شده است.

۵. مسایل جاری، بلندمدت‌های ایران اسلامی، ارزش‌های اسلامی و ایرانی، اسناد بالادستی و رویکردهای رسمی کشور (در اقتصاد مقاومتی) در طراحی برنامه به خوبی لحاظ شده‌اند. این برنامه، در پایان راه نیست. چرا که برنامه‌ریزی، رودی جاری‌ست که باید نوبه‌نو افکار تازه از آن گذر کند و آن را روح تازه‌ای بخشد، برنامه‌ریزی این‌ها مستمر است که همواره با تغییرات محیط و تراوش ایده‌ها بهبود می‌یابد. از شما دعوت می‌کنیم در بهار نگاه‌سازی این برنامه (از طریق وبگاه www.bsmt.ir) مشارکت کنید.

امید است با اجرای برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت، امور مسلمین بهبود یابد؛ به امید این که در ۱۰ سال آینده، گذشته را این چنین توصیف کنیم:

«اتلاف‌های زیادی رخ می‌داد؛ بسیاری از منابع، بالقوه ماندگار می‌شد. حاکمیت ابزار کافی برای مدیریت اقتصاد نداشت؛ در همه بخش‌ها (از بنگاه‌ها گرفته تا دولت) هزینه و زمان بسیاری صرف تصمیم‌گیری‌های غیریکپارچه می‌شد؛ اما با جور دیگر دیدن و ایجاد اشتراک در رویکردها، تأثیرات مثبت افزایش یافت و با استفاده از زیرساخت‌هایی که ایجاد شده بود، تحول عظیمی رخ داد و ایران، بنگاه اسلامی-ایرانی پیشرفت را به جامعه بشری معرفی کرد.»

سیدرضا فاطمی‌امین، مجری طراحی و تدوین برنامه راهبردی صنعت، معدن و تجارت